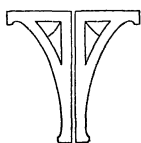

Zakon

z dne 23. oktobra 1912., veljaven
za vojvodino Kranjsko,
o šolskem nadzorstvu.

Ljubljana, 1912.

Založila Katoliška Bukvarna.

Natisnila Katoliška Tiskarna.

Z a k o n

z dne 23. oktobra 1912., veljaven za vojvodino
Kranjsko,

o šolskem nadzorstvu.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine
Kranjske ukazujem tako:

I. Krajni šolski svet.

§ 1.

Ljudske šole, ki se vzdržujejo docela ali deloma
z državnimi, deželnimi ali občinskimi sredstvi, so
pod nadzorstvom krajnega šolskega sveta.

Sestava.

§ 2.

Krajni šolski svet sestoji iz zastopnikov cerkve,
šole in selskih občin ter iz krajnega šolskega nadzor-
nika, oziroma krajnih šolskih nadzornikov.

Zastopniki cerkve.

§ 3.

Zastopniki cerkve v krajnem šolskem svetu so
samostojni dušni pastirji mladine, ki obiskuje šolo, in
če bi teh ne bilo, njih namestniki.

Kjer sta dva ali več samostojnih dušnih pastirjev
istega verozakona, imenuje cerkveno višje oblastvo
tistega, ki ima kot ud stopiti v krajni šolski svet.

§ 4.

Kadar gre za verouk ali za verske vaje, se mora sejam krajnega šolskega sveta pritegniti s posvetovalnim glasom dotični veroučitelj, ako ni že itak njegov član.

V šolskih občinah, kjer poučuje verouk več veroučiteljev, se udeležuje sej v tem slučaju po letih najstarejši med njimi.

Zastopniki šole.

§ 5.

Zastopnik šole v krajnem šolskem svetu je šolski voditelj, ki se udeležuje razprav krajnega šolskega sveta s pravico glasovanja.

Če je v isti šolski občini razven ljudske šole tudi meščanska, vstopi tudi voditelj meščanske šole v krajni šolski svet s pravico glasovanja.

Če je krajnemu šolskemu svetu podrejenih več ljudskih, oziroma meščanskih šol, tedaj določi okrajni šolski svet tistega voditelja ljudske, oziroma meščanske šole, ki naj vstopi v krajni šolski svet s pravico glasovanja. Vendar pa se udeležujejo tudi voditelji ostalih šol s posvetovalnim glasom razprav, ki se tičejo njih zavodov.

Zastopniki občine.

§ 6.

Zastopnike občin v krajnem šolskem svetu voli občinski zastop in, če pripada isti šoli docela ali deloma več selskih občin, zbor udeleženih občinskih zastopov, in sicer na poziv predsednika okrajnega šolskega sveta.

Koliko zastopnikov odpade pri tem na posamezne selske občine, oziroma njih dele, ki pripadajo isti šoli, določi okrajni šolski svet, oziraje se na število prebivalstva. Kot zastopniki selske občine se smejo voliti samo nje občani (§ 6. obč. reda).

Število teh zastopnikov znaša najmanj tri, največ pet, poleg onoliko namestnikov, kar določi okrajni šolski svet. Vendar pa mora imeti vsaka izmed selskih občin, ki so popolnoma ali deloma všolane, svojega zastopnika. Zato je število zastopnikov občin v krajnem šolskem svetu, če je treba, pomnožiti do števila všolanih občin.

Občinske zastope povabi k volitvi in vodi volitev občinski predstojnik šolskega kraja, če ne določi okrajni šolski svet drugače.

Volitev članov in namestnikov izvrši ves zbor, in sicer za vsako udeleženo občino v posebni volitvi z glasovnicami. Namestniki se izvolijo obenem s člani. Zbor je sklepčen brez ozira na število došlih volilnih upravičencev.

Volitve se izvrše z nadpolovično večino glasov in veljajo za dobo šestih let.

Za izvoljenega je smatrati onega, ki je dobil nadpolovično večino oddanih glasov. Prazne glasovnice so neveljavne in se ne štejejo z drugimi. Če se pri prvem glasovanju ne doseže taka večina, izvršiti je ožjo volitev, ki se omejuje samo na one osebe, ktere so pri prejšnji volitvi dobile relativno največ glasov. Število oseb, ki pridejo v ožjo volitev, je vselej dvakrat toliko, kolikor je še voliti članov ali namestnikov. Ob enakem številu glasov odloči žreb.

O pritožbah glede volitev odloča okrajni šolski svet; pritožbe je vložiti tekom osmih dni od dneva dovršene volitve pri krajnem šolskem svetu.

Vsakemu članu se izvoli namestnik. Kadar se kak član izloči ali je zadržan, vstopi v krajni šolski svet dotični namestnik.

Izvoljeni člani opravljajo svoja službo tudi še, ko je pretekla doba, za katero so bili izvoljeni, dokler se ne sestavi novi krajni šolski svet. Dovoljeno je, jih zopet voliti.

Ako se navzlic pozivu okrajnega šolskega sveta ne izvolijo zastopniki kakšne občine, jih imenuje po posredovanju okrajnega šolskega sveta deželni odbor.

Izid volitev, oziroma imenovanja, je naznaniti okrajnemu šolskemu svetu.

§ 7.

Izvoljeni morejo biti oni, ki so sposobni, da se jih voli v občinski zastop kake selske občine, ki je vsolana v dotično šolsko občino. Kdor izgubi to sposobnost, se izloči iz krajnega šolskega sveta.

Izvolitev v krajni šolski svet sme odkloniti samo, kdor bi imel pravico odkloniti izvolitev v občinski zastop ali kdor je bil tekom zadnjih šest let član krajnega šolskega sveta; ravnotako sme izvolitev za predsednika odkloniti le oni član krajnega šolskega sveta, ki je tekom zadnjih šest let posloval kot predsednik. Zastopnike selskih občin, ki bi se neopravičeno branili vstopiti v krajni šolski svet ali neopravičeno izstopili, kakor tudi take, ki bi se branili prevzeti službo in posle predsednika ali njegovega namestnika, sme kaznovati okrajni šolski svet z globo od 10 do 200 kron.

Člane, ki neopravičeno izostanejo od seje, sme kaznovati krajni šolski svet z globo od 2 do 20 kron.

Disciplinarna sredstva.

§ 8.

Okrajni šolski svet sme predsedniku, krajnemu šolskemu nadzorniku (§ 10.) in izvoljenim, oziroma po § 6. imenovanim članom krajnega šolskega sveta, če zanemarjajo svoje dolžnosti ali jih prekršijo, naložiti redovno globo do 200 kron, oziroma predlagati deželnemu šolskemu svetu, da jih odstavi.

Če krajni šolski svet, oziroma posamezni člani svojo nalogo zanemarjajo ali se branijo izvršiti, kar so jim naložila višja šolska oblastva, ali če se jim oskrbovanje poslov sploh ne more dalje prepustiti brez škode za šolo, je deželni šolski svet upravičen, krajni šolski svet na predlog ali po zaslišanju okrajnega šolskega sveta razpustiti, oziroma dotičnega člana odstaviti.

Kadar se razpusti krajni šolski svet, se mora nastaviti brez ozira na morebiti vložene pritožbe za dotično šolsko občino šolski upravitelj, ki mora zastopati šolsko občino, dokler se ne izvrše nove volitve.

Šolski upravitelj dobi glede stvari, ki se morajo obravnavati po § 16., pravice predsednika krajnega šolskega sveta.

Pri stvareh, ki se morajo po § 15. obravnavati zborno, je treba prizvati tudi zastopnike cerkve in šole, kakor tudi krajnega šolskega nadzornika. Pri teh obravnavah predseduje šolski upravitelj.

Imenuje ga okrajni šolski svet in ima pravico terjati, da se mu povrnejo iz sredstev šolske občine troški, ki jih je imel v gotovini pri svojem službovanju.

§ 9.

Globe, naložene po gornjih določilih, se izterjujejo političnim potom in se stekajo v krajni šolski zaklad.

Poslovanje in področje krajnega šolskega sveta.

§ 10.

Krajni šolski svet oskrbuje naloženo mu šolsko nadzorstvo predvsem po krajnem šolskem nadzorniku, ki ga imenuje okrajni šolski svet, ko je zaslišal krajni šolski svet, za poslovno dobo krajnega šolskega sveta, in sicer izmed oseb, ki stanujejo v šolskem okolišu, imajo pasivno volilno pravico v občinski zastop in za to opravilo potrebne zmožnosti, izvzemši učitelje ljudskih šol.

Kjer obsega delokrog krajnega šolskega sveta več šol, se sme nastaviti več krajnih šolskih nadzornikov.

Krajni šolski nadzornik je vsled imenovanja član dotičnega krajnega šolskega sveta; če bi pa to bil že kot zastopnik selske občine, preneha z imenovanjem ta mandat ter je pozvati v krajni šolski svet njegovega namestnika.

Službi predsednika krajnega šolskega sveta in krajnega šolskega nadzornika ne moreta biti združeni v eni osebi.

Kako naj poslujejo in uradujejo krajni šolski sveti, uredi poslovnik, ki ga izda deželni šolski svet na podlagi tega zakona.

Delokrog krajnega šolskega sveta.

§ 11.

Krajni šolski svet mora skrbeti, da se izvršujejo in izpolnjujejo šolski zakoni in odredbe višjih šolskih oblastev ter da se šolstvo v šolski občini tem primerno uredi.

Zlasti mu pristoji:

- a) zastopati šolsko občino pri vseh upravnih in pravnih zadevah, ki se tičejo šole, zlasti pa pri obravnavah glede ustanavljanja in razširjenja šol, ter skrbeti za šolske prostore;
- b) upravljati krajni šolski zaklad, kakor tudi morebitno ustanovno premoženje, ako ne obstoje o tem po ustanovni listini druga določila;
- c) odrejati, da se vinkulirajo vrednostni papirji, ki so last šole, ter z listinami, fasijami itd. vred varno shranijo;
- d) nadzorovati šolsko poslopje, šoli lastna zemljišča in šolski inventar;
- e) narejati letni šolski popis, odločevati o sprejemu otrok iz tujih šolskih okolišev, nadzirati šolski obisk ter ga pospeševati z vsemi zakonitimi sredstvi, kakor tudi sodelovati pri kaznovanju šolskih zamud tako, kakor predpisuje zakon;
- f) določevati vsakdanji učni čas, oziraje se pri tem na predpisano število ur, kakor tudi paziti, da se vrši točno predpisani pouk;
- g) nadzorovati disciplino v šoli in vedenje mladine izven šole ter paziti na vse, kar bi moglo vplivati na vzgojo mladine v šoli;
- h) podpirati kolikor mogoče učitelje v njih uradnem delovanju;

- i) nadzorovati, ali učitelji zvesto izvršujejo svoj poklic, in ob upravičenih pritožbah proti njih vedenju ukreniti potrebno, da se to odpravi;
- k) poravnati po možnosti prepire učiteljev med seboj in z občino ali s posameznimi občani, ako izvirajo ti prepiri iz šolskih razmer;
- l) sodelovati po zakonitih predpisih pri podeljevanju učiteljskih služb;
- m) dovoljevati šolskim voditeljem dopuste do treh dni;
- n) narejati letne proračune za stvarne šolske potrebsčine, jih predlagati in duplo okrajnemu šolskemu svetu v pregled in v potrjenje. Temu mora tudi oddajati vsakoletni račun zastran prejetega in izdanega denarja;
- o) dajati pojasnila, staviti predloge, podajati mnenja občinskim zastopom in predstojnim oblastem ter v gospodarskih stvareh tudi deželnemu odboru.

Razen tega pristoji krajnemu šolskemu svetu še oni delokrog, ki mu je izročen po ostalih šolskih zakonih.

§ 12.

Delovanje krajnega šolskega sveta pa ne obsega vadnic, združenih z učiteljši; samo tam, kjer se vzdržujejo docela ali deloma z občinskimi dohodki, sodijo vadnice v področje krajnega šolskega sveta, označeno v § 11. pod b do d in n do o.

Dalje ne sodijo v delokrog krajnega šolskega sveta tudi one v § 1. navedene ljudske šole, ki jih dotična selska občina ne pomaža vzdrževati, in pa deželni zavodi za ne polnočutne in zanemarjene otroke.

Delokrog krajnega šolskega nadzornika.

§ 13.

Krajni šolski nadzornik je dolžan večkrat obiskati odkazane mu šole in mora biti z voditelji teh šol v vednem stiku ter nedostatke, ki jih opazi,

naznanjati krajnemu šolskemu svetu in stavljati dotične predloge.

Zlasti mora krajni šolski nadzornik paziti:

- a) ali so šolske sobe in šolska oprava v dobrem stanju, ali so šolski prostori primerno kurjeni in prezračeni in ali je v njih sploh opazovati primerna snaga in primerni red;
- b) ali se učila, kar jih je, snažijo, varujejo in primerno hranijo;
- c) ali se uporablja šolska knjižnica tako, kakor je predpisano;
- d) ali se šolski vrt primerno oskrbuje;
- e) ali se učitelji in učiteljice natanko ravnaajo po predpisanem učnem času;
- f) ali so učenci in učenke preskrbljeni z vsemi potrebnimi knjigami in pripomočki;
- g) ali imajo učitelji šolski obisk v natančnem razpregledu in ali tiste otroke, ki zanemarjajo šolo, naznanjajo pravočasno;
- h) ali je v šoli opazovati potrebno disciplino in ali se v ta namen uporabljajo samo zakonito dopuščena sredstva;
- i) ali učitelji in učiteljice kažejo potrebno vestnost v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti in ali se ne pečajo s stranskimi posli, ki bi mogli kvarno vplivati na izpolnjevanje njih stanovskih dolžnosti.

Krajne šolske nadzornike, ki bi ne izpolnjevali te svoje dolžnosti, dasi jih je ponovno opominjal okrajni šolski svet, odstavi deželni šolski svet po predlogu ali po zaslišanju okrajnega šolskega sveta.

Krajni šolski nadzornik ima pravico prisostvovati pri učiteljskih konferencah s posvetovalnim glasom.

Predsedstvo.

§ 14.

Člani krajnega šolskega sveta izvolijo z glasovnicami izmed sebe z absolutno večino glasov predsednika in njega namestnika za dobo šestih let.

Da se ta volitev izvrši, povabi po letih najstarejši član krajnega šolskega sveta na poziv predsednika okrajnega šolskega sveta vse člane krajnega šolskega sveta k volitvi.

Volitev, katero vodi po letih najstarejši navzoči član krajnega šolskega sveta, se ima izvršiti brez ozira na število prisotnih članov.

Zastopnik šole se ne more voliti predsednikom krajnega šolskega sveta, odnosno njega namestnikom.

Zastopnik cerkve sme volitev, ki bi ga zadela, odkloniti.

Če sta zadržana predsednik in njegov namestnik, predseduje krajnemu šolskemu svetu po letih najstarejši navzoči član.

Ustanovitev krajnega šolskega sveta je naznani ne le občinskemu zastopu, ampak tudi okrajnemu šolskemu svetu in deželnemu odboru.

Ustanovitev krajnega šolskega sveta v smislu predstojećih predpisov se mora izvršiti najpozneje v štirih tednih po določitvi zastopnikov občine. Če se to iz kateregakoli razloga ne zgodi, imenuje okrajni šolski svet izmed članov krajnega šolskega sveta začasnega predsednika, ki posluje toliko časa, da se krajni šolski svet sam redoma ustanovi.

Začasnega predsednika sme okrajni šolski svet vsak čas odpoklicati in ga nadomestiti z drugim članom krajnega šolskega sveta.

Posvetovanje in sklepanje.

§ 15.

Krajni šolski svet se snide vsaj vsak drugi mesec k redni seji.

Predsednik pa sme kadarkoli in mora, če to zahtevajo okrajni šolski svet ali dva člana krajnega šolskega sveta, sklicati izredno sejo. Vse stvari, glede katerih je kaj razsoditi, podati mnenje ali staviti predlog, se morajo obravnavati zbornoma.

§ 16.

Da je krajni šolski svet sklepčen, morajo biti vsi člani povabljeni in večina članov navzoča.

Sklepa se z nadpolovično večino glasov.

Predsednik glasuje le pri enakem številu glasov.

Predsednik ima pravico, da ustavi izvršitev sklepov, ki bi po njegovem mnenju nasprotovali zakonu ali škodili šoli, mora pa stvar takoj predložiti okrajnemu šolskemu svetu, da o njej odloči.

Predsednik sme v nujnih slučajih dogovorno s krajnim šolskim nadzornikom izdajati neposredne odredbe, mora pa nemudoma in vsekako v prihodnji seji izposlovati za to odobrenje krajnega šolskega sveta.

§ 17.

Noben član krajnega šolskega sveta se ne sme udeleževati posvetovanja in glasovanja o stvarih, ki se tičejo njegovih osebnih koristi ali koristi oseb, ki so mu do četrtega kolena v sorodstvu ali svaštvu.

Nadzorovanje šol.

§ 18.

Vsi člani krajnega šolskega sveta so upravičeni, da obiskujejo šole in prisostvujejo pouku, toda niti krajni šolski nadzornik, niti kak drug član krajnega šolskega sveta nima pravice, da bi med poukom ali vpričo učencev delal opazke o tem, kako se ravna ž njimi in kako se jih uči.

Pravice zaukazovati potrebne odredbe nima niti krajni šolski nadzornik, niti kak drug član krajnega šolskega sveta, ampak samo korporacija v mejah svojega delokroga.

Odškodnina članom krajnega šolskega sveta.

§ 19.

Članom krajnega šolskega sveta ne gre za oskrbovanje opravič nobena odškodnina, troški v gotovini, ki jih imajo pri tem, se jim povrnejo iz občinskih sredstev.

Posebna določila.

§ 20.

V mestih z lastnim statutom izvršuje šolsko nadzorstvo mestni šolski svet, ki združuje v sebi področje krajnega in okrajnega šolskega sveta ter je takole sestavljen:

1. Predsednik mu je župan ali njegov namestnik v mestnem magistratu;

2. vsako versko družbo, ki šteje v mestnem šolskem okraju nad 500 duš, zastopa v mestnem šolskem svetu po en duhovnik ali njegov namestnik, ki ju določi pristojna višja verska oblast;

3. skupščina stalno nameščenega učiteljstva dotičnega mestnega šolskega okraja voli v mestni šolski svet izmed sebe dva veščaka-učitelja in dva namestnika z glasovnicami in skupno;

4. občinski zastop voli v mestni šolski svet izmed sebe ali pa izmed drugih oseb, ki morejo biti voljene v občinski zastop, štiri člane in štiri namestnike. Kdor izgubi pravico, biti voljen v občinski zastop, se izloči iz mestnega šolskega sveta;

5. deželni odbor odpošlje v mestni šolski svet dva zastopnika dežele in njuna namestnika;

6. člani mestnega šolskega sveta so končno okrajni šolski nadzorniki mestnega šolskega okraja.

Za člana, ki ju odpošlje deželni odbor, veljajo glede pasivne volilne pravice in izgube mandata ista načela kakor za zastopnika, omenjena pod 4.

II. Okrajni šolski svet.

§ 21.

Višje nadzorstvo nad ljudskimi šolami ima za krajnim šolskim svetom okrajni šolski svet. Njemu so podrejene vse javne ljudske šole, sem spadajoči privatni učni zavodi in posebne šole razen obrtno-nadaljevalnih šol, nadalje tudi otroški vrtci, otroška zavetišča in otroški domovi dotičnega okraja. Okrajnemu šolskemu svetu gre pridevek »cesarsko-kraljevi«.

Šolski okraji.

§ 22.

Šolski okraji se glede obsega vjemajo s političnimi okraji.

Okrajni šolski svet ima isti uradni sedež kakor okrajno glavarstvo.

Potom deželne zakonodaje se lahko odredi razdelitev političnega okraja v več šolskih okrajev.

Mesta, ki imajo lasten občinski statut, tvorijo vsako svoj poseben šolski okraj.

Sestava.

§ 23.

Okrajni šolski svet sestoji:

1. iz vsakokratnega voditelja političnega okrajnega oblastva kot predsednika; namestnik mu je tisti politični uradnik, ki ga nadomestuje v uradnem vodstvu političnega okrajnega oblastva;

2. iz po enega duhovnika onih verskih družb, katerih število presega v okraju 2000. Imenovanje gre pristojni višji verski oblasti;

3. iz dveh veščakov-učiteljev in njunih namestnikov, ki jih izvoli skupščina definitivno nameščenega učiteljstva šolskega okraja z glasovnicami in skupno;

4. iz zastopnikov občin, ki tvorijo šolski okraj.

Njih število se določi tako, da pride na vsak sodni okraj šolskega okraja po en zastopnik in po en namestnik.

Zastopnike občin v okrajnem šolskem svetu voli skupščina občinskih starešinstev vsakega sodnega okraja, ki jih v ta namen skliče predsednik okrajnega šolskega sveta na uradni sedež okrajnega sodišča.

Tej skupščini predseduje in vodi volitev predsednik okrajnega šolskega sveta ali od njega odposlani namestnik.

Skupščina občinskih starešinstev voli vsakemu izvoljenemu članu okrajnega šolskega sveta po enega namestnika.

Zastopniki občin v okrajnem šolskem svetu in njih namestniki se volijo skupno z glasovnicami.

Izvoljeni morejo biti kot člani ali namestniki vsi oni, ki imajo pasivno volilno pravico v občinski zastop kake občine v dotičnem volilnem okraju. Kdor izgubi to pravico, se izloči iz okrajnega šolskega sveta. Voliti sme vsak član občinskih starešinstev, ki je pri skupščini navzočen.

Za izvoljenega je smatrati onega, ki je dobil nadpolovično večino oddanih glasov. Prazne glasovnice so neveljavne in se ne štejejo z drugimi. Če se pri prvem glasovanju ne doseže taka večina, je izvršiti ožjo volitev, ki se omejuje samo na one osebe, ki so pri prejšnji volitvi dobile največ glasov. Število oseb, ki pridejo v ožjo volitev, je vselej dvakrat toliko, kolikor je še voliti članov ali namestnikov. Ob enakem številu glasov odloči žreb.

O pritožbah glede volitev odloča deželni šolski svet, pri čemer se mora v slučajih, ki se tičejo volilne pravice, dogovoriti z deželno vlado. Pritožbe je podati tekom osmih dni od dneva dovršene volitve pri okrajnem šolskem svetu;

5. iz dveh zastopnikov deželnega odbora in njihovih namestnikov.

Člane, ki jih pošlje v okrajni šolski svet deželni odbor, je glede pasivne volilne pravice in izgube mandata presoјati po istih načelih, kakor pod točko 4. omenjene zastopnike;

6. iz okrajnih šolskih nadzornikov.

§ 24.

V mestih z lastnim štatutom je okrajna šolska oblast sestavljena na način, ki je naveden v § 20. Določila §§ 25., 26., 28., 29., 30., 31., 32., 35., 36., 47. in 48. se uporabljajo zmislooma tudi za mestni šolski svet.

§ 25.

Vse volitve in vsa imenovanja, izvršena po §§ 20. in 23., veljajo za dobo šestih let in se morajo naznaniti deželnemu predsedniku.

Področje.

§ 26.

Okrajni šolski svet ima glede vseh javnih ljudskih šol in sem spadajočih privatnih zavodov in specialnih šol, potem zastran otroških zavetišč vsega okraja tisto področje, ki so ga imela po prejšnjih zakonih politična okrajna oblastva in šolski okrajni nadzorniki.

Posebno mora:

1. Zastopati koristi šolskega okraja na zunaj, imeti natanko v razpregledu stanje šolstva v okraju, skrbeti za zakoniti red v šolstvu in, kar je mogoče, izboljševati šolstvo sploh in o vsaki šoli posebej;

2. skrbeti, da se razglašajo zakoni in ukazi, izdani o ljudskošolskih zadevah od višjih šolskih oblastev, kakor tudi, da se izpolnjujejo;

3. ukazovati in voditi poizvedbe in obravnave zastran uravnave in razširjenja obstoječih in naprave novih šol in zastran skrbi za šolske prostore, kakor tudi nadzorovati šolske stavbe;

4. čuvati nad krajnimi šolskimi sveti, da pre-skrbe predpisana učila in druge učne potrebščine za ljudske šole in da, ako bi bilo treba, to napravijo na stroške šolske občine;

5. razsojevati v prvi inštanci radi všolanja in izšolanja;

6. izvrševati varstveno pravico države nad krajnimi šolskimi zakladi in šolskimi ustanovami, če niso za to odločeni posebni organi ali če ni to delovanje pridržano višji oblasti;

7. rabiti prisilna in disciplinarna sredstva v slučajih, določenih po zakonu;

8. pregledovati in potrjevati letne proračune zastran stvarnih šolskih potrebščin, kakor tudi letne račune krajnih šolskih svetov o prejetem in izdanem denarju. Da se pokrije primanjkljaj, naznani na podlagi rešenega proračuna okrajni šolski svet potrebne doneske dotičnim občinskim predstojnikom, kolikor jih njim pripada, in zaukaže, da jih o pravem času

pokrijejo in poravnajo in jih v četrletnih obrokih naprej plačajo krajnemu šolskemu svetu;

9. vsako leto izgotoviti proračune šolskega okraja in pregledati od predsednika napravljeni letni račun o stroških šolskega okraja;

10. varovati šole in učitelje v vseh gospodarskih in policijskih zadevah;

11. začasno nastavljeni učitelje v šolah, kjer je služba izpraznjena, in sodelovati pri definitivnem nastavljenju učiteljev, oziroma pri pomikanju v višje plače;

12. dovoljevati učiteljem dopuste do največ štirih tednov tekom šolskega leta, oziraje se na predpise, izdane odredbenim potom;

13. nadzorovati učitelje, preiskovati došle ovadbe in pritožbe proti učiteljstvu kakor tudi odstranjevati in odpravljati pomanjkljivosti pri šolah, kolikor je v njegovi oblasti, pričenjati in voditi disciplinarne preiskave zoper učitelje in o teh stavljati nasvete deželnemu šolskemu svetu;

14. pospeševati nadaljno izobrazbo učiteljstva, prirejati okrajne učiteljske konference in nadzorovati šolarske in učiteljske knjižnice;

15. dajati učiteljem izpričevala o uporabi v šolski službi;

16. odrediti, da se pravočasno ustanove krajni šolski sveti, pospeševati in nadzorovati njih delovanje;

17. ko je zaslišal krajni šolski svet, določati krajnim razmeram primeren čas za zakonite počitnice v ljudskih šolah, v kolikor to ne spada v delokrog deželnega šolskega sveta;

18. podajati pojasnila, mnenja, predloge in periodična poročila višjim šolskim oblastem, in sicer pojasnila v gospodarskih zadevah tudi deželnemu odboru;

19. naznanjati odredbe cerkvenih oblasti o verskem pouku in verskih vajah voditeljem šol (postava z dne 14. majnika 1869., št. 62 drž. zak., § 5., al. 5.);

20. odrediti izvanredne inšpekcije šol;

21. imenovati krajne šolske nadzornike.

§ 27.

V § 26., št. 8. in 9., te postave zaznamenovana opravila, ki se tičejo ljudskih šol v mestih z lastnim statutom, spadajo v področje občinskega zastopa in jih opravlja kakor druge občinske zadeve občinski zastop in njegovi izvršilni organi.

Posvetovanje in sklepanje.

§ 28.

Okrajni šolski svet se shaja vsaj vsak drugi mesec k rednemu posvetovanju.

Predsednik sme po potrebi in mora na predlog dveh članov sklicati izredne seje.

Vse stvari, glede katerih je kaj razsoditi, podati mnenje ali staviti predlog, se morajo, izvzemši šolske zamude, obravnavati zborna.

Če je kak izvoljen ali imenovan član zadržan, da se ne more udeleževati posvetovanj okrajnega šolskega sveta, je vpoklicati njegovega namestnika.

§ 29.

Za sklepčnost je potrebno, da so bili vsi člani povabljeni in da jih je večina navzoča.

Sklepa se z nadpolovično večino glasov.

Predsednik glasuje le ob enakem številu glasov.

Posvetovanja in glasovanja o stvareh, ki se tičejo osebnih koristi kakega člana ali koristi oseb, ki so mu do četrtega kolena v sorodstvu ali svaštvu, se dotičnik ne sme udeležiti.

Kdor bi neopravičeno izostal od seje, ga sme okrajni šolski svet kaznovati z globo od 10 do 40 kron.

§ 30.

Predsednik okrajnega šolskega sveta ima pravico, da ustavi izvršitev sklepov okrajnega šolskega sveta, ki bi po njegovem mnenju nasprotovali zakonu, ali s katerimi bi okrajni šolski svet prekoračil svoj

delokrog. V takih slučajih pa mora predsednik nemudoma izposlovati odločbo deželnega šolskega sveta.

Kdaj ima predsednik pravico izdajati odredbe.

§ 31.

V nujnih slučajih sme predsednik tudi glede takih stvari, ki jih je obravnavati zborna (§ 28.), izdajati neposredne odredbe, in sicer če spadajo v delokrog okrajnega šolskega nadzornika, ko ga je zaslišal, mora pa nemudoma in to gotovo v prihodnji seji izposlovati odobrenje okrajnega šolskega sveta.

Okrajni šolski nadzorniki.

§ 32.

Okrajni šolski nadzorniki izvršujejo v prvi vrsti nad ljudskim šolstvom dotičnega šolskega okraja v pedagoško-didaktičnem oziru nadzorstvo, ki pristoji državi; zato jim gre pridevek »cesarsko-kraljevi«.

Okrajnega šolskega nadzornika imenuje minister za boogočastje in uk za dobo šestih let izmed sposobnih veščakov na podlagi ternopredloga, ki ga stavi deželni šolski svet, ko je zaslišal okrajni šolski svet.

Ta omejitev opravilne dobe ne velja za okrajne šolske nadzornike, ki so nastavljeni kot državni uradniki.

Vsakemu okrajnemu šolskemu nadzorniku se odkaže po en nadzorstveni okraj.

Ta nadzorstveni okraj obsegaj redoma en šolski okraj.

Nadzorstveni okraj določi minister za boogočastje in uk na podlagi predloga deželnega šolskega sveta.

Če se okrajni šolski nadzornik ne vzame iz okrajnega, oziroma mestnega šolskega sveta, vstopi vsled svojega imenovanja z glasovalno pravico v okrajni, oziroma mestni šolski svet. Če se vzame okrajni šolski nadzornik iz okrajnega, oziroma mest-

nega šolskega sveta, preneha z njegovim imenovanjem njegov dosedanji mandat v okrajnem, oziroma mestnem šolskem svetu in je ukreniti potrebno radi primerne izpopolnitve števila članov.

Neposredno nadzorovanje verouka pristoji konfesionalnemu oblastvu.

Nadzorno pravico nad veroukom, ki pristoji po § 2. državnega zakona z dne 25. maja 1868., drž. zak. št. 48, državi, izvršuje predvsem okrajni šolski nadzornik; to nadzorstvo se mora omejevati zgolj na varovanje splošnega šolskega in učnega reda.

§ 33.

Voditelji ljudskih in meščanskih šol, ki morajo poučevati v kakem razredu, in pa učitelji teh šol se smejo pozvati v službo okrajnega šolskega nadzornika samo z dovoljenjem tistega, ki vzdržuje dotično šolo.

V takih slučajih se pokrivajo stroški za pomožno učno osebo in za pomoč pri vodstvu šole za dobo službovanja dotičnega okrajnega šolskega nadzornika iz normalnošolskega zaklada.

Glede okrajnih šolskih nadzornikov, ki so nastavljeni kot državni uradniki, ne veljajo ta določila.

§ 34.

Okrajni šolski nadzornik mora šole periodično nadzirati in pregledovati.

On sme v didaktiško-pedagoških stvareh dajati nasvete in pomanjkljivosti, ki jih zapazi, če treba, tudi na mestu z ustnim navodilom odpraviti.

On vodi nadalje okrajne učiteljske konference in skrbi za to, da se vrše strogo stvarno, tako da v resnici pospešujejo šolske koristi in nadaljnjo izobrazbo učiteljstva.

Kadar okrajni šolski nadzornik obiskuje določene mu javne šole, mora pred vsem paziti:

1. Na delovanje krajin šolskih svetov in krajin šolskih nadzornikov;

2. na to, da se pri sprejemanju in odpuščanju otrok izpolnjujejo zakonite določbe;

3. na sposobnost, pridnost ter sploh na vse vedenje vsega učiteljskega osebja, na strokovno daljnjo izobrazbo in na morebitna postranska opravila učiteljstva, na disciplino, ki vlada v šoli, na red in snago;

4. na to, da se izpolnjuje učni in urni načrt, na učno metodo in napredovanje otrok v obče in zlasti v posameznih predmetih;

5. na učila in učne pripomočke, ki so uvedeni, in na šolsko notranjo opravilo;

6. na šolske gospodarske razmere.

Kadar obiskuje zasebne učne zavode in vzgojevališča, kakor tudi specialne šole, mora okrajni šolski nadzornik gledati tudi na to, ali zavodi odgovarjajo pogojem, pod katerimi so bili ustanovljeni ali pod katerimi so dobili pravico javnosti, in ali ne segajo preko dovoljenih jim pravic.

§ 35.

Okrajni šolski nadzorniki morajo o svojem delovanju podajati okrajnemu šolskemu svetu poročila, ki jim pristavijo potrebne predloge in naznanila glede navodil, ki so jih dali na mestu.

Ta poročila in sklepe, ki so se o njih sklenili, je predložiti deželnemu šolskemu svetu; ta se ima nanje primerno ozirati pri sestavi šolskih poročil, ki jih podaja ministru za bogočastje in uk.

Poslovanje.

§ 36.

Predsednik razdeljuje opravila med člane okrajnega šolskega sveta in izvršuje njegove sklepe.

Potrebne pomožne delavce in pisarniške potrebščine priskrbuje c. kr. okrajno glavarstvo.

V mestih, ki imajo poseben občinski statut, priskrbuje okrajnemu šolskemu svetu občinski zastop

potrebno pomožno osebje, in se izdatki za pisarniške potrebščine zalagajo iz občinskih dohodkov.

Okrajni šolski nadzorniki dobivajo za izvrševanje periodičnih šolskih inšpekcij in vizitacij iz državnih dohodkov pavšal za potne stroške in dnevnice.

Člani okrajnega šolskega sveta, katerih bivališče je več kakor osem kilometrov oddaljeno od uradnega sedeža okrajnega šolskega sveta, dobijo potnino in hranščino, ki jim nastaneta pri obiskovanju sej, iz državnih dohodkov. Ta odškodnina se določi odredbenim potom.

III. Deželni šolski svet.

§ 37.

Najvišje šolsko nadzorno oblastvo je c. kr. deželni šolski svet.

Njemu so podrejeni:

1. Šolski zavodi in vzgojevališča, odkazani področju okrajnih šolskih svetov;

2. izobraževališča za učitelje in učiteljice ljudskih šol z vadnicami, ki spadajo k njim;

3. srednje šole (gimnazije, realne gimnazije, reformne realne gimnazije in realke), kakor tudi vsa sem spadajoča zasebna in specialna učilišča, v kolikor so pod najvišjim vodstvom naučnega ministrstva.

§ 38.

Deželni šolski svet sestoji:

1. Iz deželnega načelnika ali namestnika, ki ga on določi, kot predsednika;

2. iz štirih zastopnikov dežele, ki jih določi deželni odbor;

3. iz poročevalca za upravne in gospodarske šolske stvari;

4. iz deželnih šolskih nadzornikov;

5. iz dveh katoliških duhovnikov;

6. iz dveh članov učiteljstva, katerih eden pripada stanu srednješolskih učiteljev, drugi pa stanu vadniških, ljudsko- in meščanskošolskih učiteljev;

7. iz odposlanca občinskega zastopa ljubljanskega.

§ 39.

V § 38. tega zakona pod št. 3., 4., 5. in 6. omenjene člane deželnega šolskega sveta imenuje na predlog ministra za bogočastje in uk cesar, in sicer v § 38. pod št. 5. navedene člane na podlagi ternopredloga knezoškofijskega ordinarijata, v § 38. pod št. 6. omenjenega člana iz stanu vadniških, ljudsko- in meščanskošolskih učiteljev pa na podstavi ternopredloga, ki ga poda deželni odbor. Minister za bogočastje in uk mora nadalje prej, nego poda svoj predlog glede imenovanja upravnega poročevalca, se dogovoriti z ministrom notranjih stvari.

Poslovna doba v § 38. pod št. 5., 6. in 7. omenjenih članov deželnega šolskega sveta traja šest let; poslovna doba štirih odposlancev deželnega odbora se ravna po dobi mandata deželnega odbora.

Članom učiteljem se plačuje poslovna pristojbina iz državnih dohodkov.

§ 40.

Vsakemu članu deželnega šolskega sveta se postavi namestnik, ki mora člana, ako je le-ta zadržan, v sejah nadomeščati s pravico glasovanja.

Namestniki se nameščajo na isti način kakor članovi, ki jih naj nadomestujejo.

Poslovna doba namestnikov in članov, ki jih naj nadomestujejo, je ista.

§ 41.

Področje deželnega šolskega sveta obsega v stvareh podrejenih mu šol prejšnje področje deželnega oblastva in, ne da bi se s tem kratile pravice, pridržane v zakonu z dne 25. maja 1868, drž. zak.

št. 48, cerkvenim višjim oblastvom, področje cerkvenih višjih oblastev in šolskih višjih nadzornikov.

Razen tega pristojí deželnemu šolskemu svetu:

1. Nadzorovati okrajne in krajne šolske svete, nadzorovati in voditi učiteljišča in ž njimi združene vadbice;

2. potrjevati ravnatelje in učitelje srednjih šol, vzdrževanih iz občinskih dohodkov tako, da se pri tem varujejo posebne pravice občin, korporacij in zasebnikov;

3. presojati učne načrte, učila in učne knjige za srednje in strokovne šole;

4. poročati ministrstvu za bogočastje in uk vsako leto o stanju vsega šolstva v deželi;

5. predlagati v imenovanje okrajne in deželne šolske nadzornike.

Posvetovanje in sklepanje.

§ 42.

Seje deželnega šolskega sveta so redne ali izredne. Izredne seje sme predsednik napovedati, kadar hoče, in jih mora napovedati, kadar to zahtevata dva člana.

Stvari, glede katerih je kaj razsoditi, podati ministrstvu za bogočastje in uk mnenje ali mu staviti predlog, se morajo razen šolskih zamud obravnavati zborno, vse druge pa se rešujejo na lastno odgovornost predsednika, ki mora deželnemu šolskemu svetu v vsaki seji naznaniti, kaj je med tem ukrenil.

Deželni šolski svet se sme za posamezne stvari pomnožiti z veččaki, ki so pri seji s posvetovalnim glasom navzoči.

§ 43.

Za sklepčnost deželnega šolskega sveta je potrebno, da je večina članov navzoča.

Sklepa se z večino glasov. Izmed deželnih šolskih nadzornikov imata pravico glasovati vselej le dva, in sicer onadva, ki ju predsednik v to določi. Ob enakem številu glasov odloči predsednik, ki sme

tudi izvršitev sklepov, kateri bi po njegovem mnenju nasprotovali obstoječim zakonom, ustaviti in o tem izposlovati odločbo ministrstva za bogočastje in uk.

Posvetovanja in glasovanja o stvareh, ki se tičejo osebnih koristi kakega člana ali koristi oseb, ki so mu do četrtega kolena v sorodstvu ali svaštvu, se dotičnik ne sme udeležiti.

Kdaj ima predsednik pravico izdajati odredbe.

§ 44.

Predsednik deželnega šolskega sveta razdeli opravila med posamezne člane in izvršuje sklepe. Pomožne delavce in pisarniške potrebščine dobi od političnega deželnega oblastva.

§ 45.

V nujnih slučajih sme predsednik tudi glede takih stvari, ki jih je obravnavati zborna (§ 42.), izdajati neposredne odredbe, mora pa nemudoma in najpozneje v prihodnji seji izposlovati za to odobrenje deželnega šolskega sveta.

Nadziranje šol.

§ 46.

Neposredni vpliv na didaktično-pedagoške šolske stvari imajo predvsem deželni šolski nadzorniki v tem, da od časa do časa nadzirajo šole, vodijo izpite, nadzirajo delovanje krajnih in okrajnih šolskih svetov itd.; potrebna službena navodila dobe od ministra za bogočastje in uk.

Deželni načelnik pa sme v posameznih slučajih take posle naložiti tudi drugim članom deželnega šolskega sveta.

Nadzorniki poročajo o tem svojem delovanju deželnemu šolskemu svetu, ki predloži ta poročila ministru za bogočastje in uk z naznanilom, kaj se je glede njih sklenilo in ukrenilo. Deželni šolski nadzorniki so dolžni, da na poziv poročajo tudi neposredno ministru za bogočastje in uk.

Pritožbe.

§ 47.

Pritožbe zoper sklepe in odločbe krajnega šolskega sveta gredo na okrajni šolski svet.

Pritožbe zoper sklepe in odločbe okrajnega šolskega sveta gredo na deželni šolski svet.

Pritožbe zoper sklepe in odločbe deželnega šolskega sveta gredo na ministrstvo za bogočastje in uk.

Pritožbe je vložiti, nevštevši poštnega hoda, v neodložnem roku 14 dni po dnevu, ki sledi izročitvi, pri tisti oblasti, katere odločitev je predmet pritožbi, ter imajo, če ni v zakonu določeno kaj drugega, odložilno moč.

Prehodno določilo.

§ 48.

Brž ko bo ta postava uveljavljena, se morajo po njenih določitih tekom šestih mesecev iznova sestaviti krajni, okrajni šolski sveti in deželni šolski svet in prevzeti postavno jim odkazane posle.

Izvršeno sestavo krajnih in okrajnih šolskih svetov je naznaniti deželnemu šolskemu svetu.

Končno določilo.

§ 49.

Ko se uveljavi ta zakon, se razveljavijo določila postave z dne 25. februarja 1870., dež. zak. št. 11., kolikor niso bila razveljavljena že s postavo z dne 9. marca 1879., dež. zak. št. 13., in dalje določila I. odstavka zadnje postave.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojemu ministru za bogočastje in uk in Mojemu ministru za notranje stvari.

Na Dunaju, dne 23. oktobra 1912.

Franc Jožef I. r.

Heinold I. r.

Hussarek I. r.

